

tekur seg upp, til dømis um tyrla kemur illa fyrri, tá ið lendast skal á palli. Síðani varð koyrt norður fram við strondini til Stonehaven at vitja bjarg-ingartænastuna har.

Og leygmorgunin var so farið heim aftur til Føroya við Atlantic Airways, so ferðalagið varð heima aftur fyrrapartin.

Avbjóðing

Hin meira »almenni« parturin av ferðalagnum, sokallaðu politikararnir, fingur mestu tíðina at ganga við at hava fundir við umboð fyrri oljufeløg og myndugleikar. Beinleiðis tingingar kunnu vit illa tala um; og teir báðir landsstýrismenninir lögdu eisini dent á, at endamálið var at »kunna seg við víðurskipti í sambandi við møguliga føroyska luttøku í oljuvinnuni«.

Sum onkur í størri partinum av ferðalagnum spegila tók til, so bar kanska eisini illa til at tingast um nakað, fyrri ikki um at tala at »selja nakað«, ið føroyingar ikki so frægt sum »skoyttu um«, t.e. Føroya land, sjóki ella undirgrund. Og sambært heimastýrslógini er meira enn ivasamt, um føroyskir politiskir myndugleikar yvirhøvur hava nakra sum helst heimild til beinleiðis tingingar við onnur lond.

Men hvussu er ella ikki, so vóru samrøður og fundir millum litla føroyska bólkinn, t.e. landsstýrismennin, bretska konsulinn, føroyski umboðsmaðurin í Bretlandi og oljusráðgevi landsstýrisins, og ymisk oljufeløg, bretska myndugleikar og onnur. — Vit biða spent eftir úrslitunum!

Serliga tvey ovurstór heimsumfatandi oljufeløg søgdu seg vera fús til og hava hug at fara undir royndarboringar á føroyskum øki. Og hesi vóru hitt amerikanska AMOCO, har um 53.000 fólk starvast, og hitt bretska-franska TOTAL. Hesi søgust vilja fara undir arbeiðið beinan vegin, um so skuldi verja. Bæði takast við bæði fyrstu jarðfrøðiligu kanningarnar, royndir, royndarboringar og framleiðslu. Og bæði søgdu seg hava tørv á arbeiðsmegi, arbeiðarum, handverkarum og fólki við serkunnleika á ymskum økjum innan oljuvinnuna, men eisini — og ikki minst — á dugnaligum sjófólki.

Annars vóru fundir við Shell, BP og onnur, eins og fundur var við bretska stjórnarumboð, sum segði, at bretska stjórnin og umsitingin av fullum huga vildi stuðla og hjálpa føroyingum, ætlaðu teir sær undir oljuvinnu á einhvønn hátt. — Og hetta

Frá framsýningini

kann hava nógv at týða, hava vit í huga, at Aberdeen verður mettur sum miðdepil og høvuðsstaður oljuvinnunnar í Norðsjónum, og at har um leiðir eru bestu og mest framkomnu útbúgvingarmøguleikarnir, og útgerð og annað er væl meira framkommið og roynt enn flestu aðrastaðni í heiminum.

So avbjóðingarnar eru stórar. Føroyingar mugu sum skjótast taka støðu til, nær og hvussu teir ætla sær at taka lut í oljuvinnuni um okkara leiðir.

Skil

Men illa ber til at imynda sær, at somu politikarar og somu vinnulivsfólk, sum seinasta mansaldurinn hava seplað øll virði og allar móguleikar burtur, skulu ganga á odda, nú nýggjar leiðir móguliga verða royndar.

Neyðugt verður at finna fram til heilt annað háttalag, skal føroyska tjóðin fáa veruligt gagn av hesi nýggju vinnu. Ti vinnan er viltfevnandi. Hon snýr seg ikki einans um bori-pallar fyrri fleiri miljardir, tað er ikki neyðugt; ti í fyrsta lagi tráa oljufeløgini eftir viðlíkahaldsarbeiði, tænastuveitingum av ymskum slag og fólki, dugnaligum fólki á ymskum økjum.

Berast má so í bandi, at ikki tað vanliga ódugnaliga kraddara- og spekulantastagið, sum einans hugsar um egnan vinning, fær fótin fyrri seg, so sum tað tykist hava á øllum øðrum økjum, har peningur — ikki minst almennur — er at tevla. Ti so er litið vunnit. Og so er frægtast als ikki at hugsa um nakra framtíðar oljuvinnu.

Hetta er galdandi bæði fyrri politikarar og vinnu-

livsfólk. Politikarar, sum ikki megna at hugsa um annað enn atkvøður og at sæta sær og sínum, eru ikki búnir at sløða fyrri nakrari nýgerð. Vinnulivsfólk, sum eru ikki før fyrri at virka uttan fyrri teir trongu karmar, sum persónliga vinningsgirðin setir, eru ikki før fyrri at lúka tey krøv, ið nútíðar, framkominn vinna setir.

Skal farast undir nýggja, gevandi vinnu, ella partar av henni, krævt skil. — Skil, sum higartil tíværr hefur verið ringt at hóma í politikki og vinnulivi í Føroyum.

Móguleikar

Hetta vóru nøkur sjónarmið, ið komu fram, tá ið fólk í ferðalagnum talaðu saman í Aberdeen og á kanningarferðunum haðani. — Men eyðvitað varð eisini talað um, hvat itøkiligasti kundur verða gjørt.

Sum er, verða tvey føroysk útgerðar- og hjálparskip, supply-skip tikið í nýtslu heilt skjótt. Og ungir føroyingar tykjast hava góðan hug at fara undir styttri útbúgvingar í sambandi við oljuvinnuna, t.d. serlig kavarskeið, har ein føroyingur longu hevur lokið eitt skeið.

Men sum skilt, so er alstórir tørvur á servandum og serútbúnum fólki í oljuvinnuni, ikki einans um okkara leiðir, men um allan heim. Onkur spurdi, hvørjir vóru betur fyrri at arbeiða á sjóleiðunum kring Føroyar enn júst føroyingar sjálvir. — Men eisini er stórir tørvur á fólki við hægri útbúgvingum frá lærðum háskúlum, skulu vit gera okkum vónir um nakran størvegis á-góða av móguligari framtíðar oljuvinnu. — Og á

handverkarum við iskoytisskeiðum, ið best kunnu takast í Aberdeen ella har um leiðir.

Væl ber til at fara undir framleiðslu av ávisum lutum og portum til bori-pallar, rørléiðingar og annað í Føroyum, fáast røttu sambondini og avtalurnar í lag. Somuleiðis ber til at byggja upp tænastuveitingar til oljuvinnuna á leiðunum sunnan og eystan fyrri Føroyar her á landi; og helst var tað við hesum fyrri eyga, at kommunurnar vóru so væl umboðaðar í ferðalagnum.

Men hetta er eyðvitað alt slikt, sum tey serkønu og politikararnir og vinnulivið (tað verandi og komandi) mugu taka støðu til so við og við. Tó er neyvan rætt at drála, ti alt bendir á, at skjótí má setast á tað, ið gerast skal, innanfyri eitt 2–3 ára skeið.

Skjótí setast á?

Og á hvønn hátt kann so

ein mógulig komandi føroysk luttøka í oljuvinnuni gagna samfelagnum — búskaparliga, politiskt og menningarliga?

Búskaparliga. Í fyrsta lagi eru góðir móguleikar fyrri arbeiðs- og vinningskapandi virksemin í viðlíkahalds- og umvælingararbeiði. Í øðrum lagi verða móguleikarnir fyrri bæði arbeiðsplássum og peningaligum vinningi mettir stak góðir í sambandi við tænastuveitingar av ymskum slag oljuvinnuni viðvíkjandi. Í triðja lagi siga øll oljufeløg, sum hava oljubori-pallar og royndarpallar um okkara leiðir seg hava stóran tørv á arbeiðsfólki, serliga á støðugari arbeiðsmegi. Og í fjórða lagi eru so tey

miklu gjøld, ið oljufeløg lata fyrri royndarboriloyvi, og tey ovurstóru avgjøld, tey rinda fyrri ta nøgd av olju og gassi, tey framleiða.

Og her koma vit so til tað mest ivasama og orkymlandi: tað politiska. Kunnu vit vænta, at somu fólk, sum nú í 10–15 ár hava sagt seg virka fyrri at fáa føroysku tjóðini ognarrættin til undirgrundirna undir og kring Føroyar, men enn einki úrslit eru komin til, nú knappliga fara at greiða hetta vandamálið? — Og kunnu vit vænta, at verandi »politisku myndugleikarnir« megna ella eru búnir ella hava fortreytir til at »stýra« eini so ógvusligari vinnu, sum oljuvinnan er?

At enda tað menningarliga. Fyritreytin fyrri, at nakað høpi verður í føroyskari luttøku í oljuvinnuni, er gott, regluligt samband við Bretland, Skotland. Bæði sjó- og loftvegis. Hetta hevði eisini verið til ómetalt gagn hjá øðrum portum av samfelagslvinum, sum er um at kóna av hesum ússaliga og snæverskygda føroyska-danska heimfóðiskapinum. Ungir føroyingar mugu fara aðrastaðni at nema sær hægri útbúgvingar; ikki einans í sambandi við oljuvinnuna, heldur á øllum økjum; og ikki einans til Bretlands, men aðrastaðir eisini.

Einki er at ivast í, at eins og tiltak Ployens fyrst í seinastu öld hevði stórbroytingar við sær, soleiðis kunnu eisini tiltøk móti enda okkara aldar í sambandi við oljuvinnuna vera við til at spreingja teir karmar, føroyska tjóðin á okkara døgum tykist mistrivast innanfyri.

Tórður Jóansson

